

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

428

1068

ՓՈՒՆԶ

ԻՄԱՍՏԱԼԻ ԲԱՆԻՑ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՏԵՆԱԳՐԱՅ

ԽՄԲԱԳՐԵԱՅ

ՍԱՐԳԻՍ ԿԵԼ՝ ՄԵՔԱՐԱՆՈՒՆԵՆ

Երանութիւն՝ իմաստութեամբ յաջողի,
և իմաստութիւն՝ Աստուածգիտութեամբ.

ՑԳԱԳՐԵԱԼ ՅՕԳՈՒՑ

Ս. ԹԵՂՈՂՈՐՈՍԻ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅՆ ՆՈՐ ՆԱԽԻՋԵՒԱՆԻ.

ՌՈՍՏՈՎ, (ԴՕՆԻ ՎԵՐԱՅ)

ՏԳԱՐԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ՏԵՐԱՐԱՀԱՄԵԱՆ

1886.

1

Կ-95

1068

ՓՈՒՆԶ

ԻՄԱՍՏԱԼԻ ԲԱՆԻՑ

1
4-95

ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՏԵՆԱԴՐԱՑ

ԽՄԱԳԻՆԱՑ

ՍԵՐԳԻՍ ԳԵԼԵՆԵՅ ՄԵՔՍԻՄԵՂԻԱՆ

Երանտ թիւն՝ իմաստութեամբ յաջողի,
և իմաստութիւն՝ Աստուածդիտութեամբ.

ԵՄԻՆՈՏԵԿԱ
ՀԱՅԿԻՍՏԱՆԻ
ՆԱԽԱՐԱՐԱՆԻ
ԲԱՆԱՎԱՆԻ ՄԱՅՐ
ՍՍՏՐ

ԹԻՍՅՈՎ (ԳՕՆԻ ՎԷՐԱՅ)

ՏՊԱՐԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ՏԷՐ-ԱՐՐԱՀԱՄԵԱՆ
1886.

2010

Дозволено цензурою. С.-Петербургъ, 22 Октября 1885 г.

50183-uh

35955-66

Ի Բ Ա Ր Ե Բ Ա Ս Տ
ՀԱՐՍԱՆՍ

Տոմարի Գաղափարներ քաղաքացույց

ՊԱՐՈՆ ՄԱՏԹԻՈՍԻ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԽԼԸՏՃԵԱՆ

ԸՆԴ

ՀԱՄԵՏԱՓՈՅԼ ՕՐԻՈՐԻ

ԵՒԳԻՆԵԱՅ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

ԿՈՂՊԵԹԼԵԱՆ

ՆՈՒԵՐ

ՅԵՐԱՆՏԱՊԱՐՏ ՄԵՏԷ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ

44

ունջս այս ոչ այլ ինչ է, բայց
ծաղկաքաղ փոքրիկ յընտիր ըն-
տիր մատենից բազմահմուտ ասացուա-
ծոց և հանճարեղ վճռոց, որք իբրև
շարք ականց պատուականաց փայլեն
քան լուսաւորեն՝ յաճախեալ Քառս
մարդկեղէն մտաց ուստի, իբրև աւանդ
հասարակաց՝ վերընծայի ի զբօսանս հա-
սարակաց:

Ս. ք. ՄԱԲԱԼՄԵՃԵԱՆ.

Ա.

Արդարութիւն նախամեծար է քան զամենայն
առաքինութիւնս:

Առաւել ծանրակշիռ է փոքրիկ ինչ առաքինութիւն՝
քան զամենայն ոսկի աշխարհի, զի չիք ինչ համեմատու-
թիւն ի մէջ աստուածայնոց և անցաւորաց:

Առաքինութիւնն զմէջն ունի երկուց՝ ծայրից:

Առաքինութիւնն է ընդ զառ ի վեր, իսկ մալու-
թիւնն—ընդ զառ ի վայր:

Առն առաքինւոյ բերկրութիւն է բնակել և կեալ
առանձին:

Անցանն հաճոյք, իսկ առաքինութիւնք կան և
մնան յաւիտեան:

Ամօթխածութիւնն է արտաքին մէջք ներքին առա-
քինութեան:

Առաքինութիւն անաղղական՝ է առաքինութիւն
անհիմն, զի ուր ոչն մռնչէ նա ի տեսիլ յոռութեանց՝
շաղախի ի նոյնս:

Ամօթ է առաքինութեան թէ մուղայք իցեն մուրողք:

Առաքինւոյն է միշտ յաղթութիւն:

Անբծութիւն սրտի ոչ ներէ կասկածել ինչ զու-
մեքէ չար:

Անարդարութիւնն չափի յօրինաց, այլ անիրաւու-
թիւնն չափի ի կամաց:

Այնպիսի են գործողութիւնք, որպիսի է գործարանն:

Անդրէագործութիւնն փոխէ զմարդիկ ի քարինս, և զքարինս ի մարդիկ:

Այնպիսի լինին գաղափարեալքն, որպիսի են գաղափարքն:

Ամենայն արուեստ է դժուարին յիւրում ոկոյսն:

Պ Ամենայն յետին մոլութիւն յիւր վիրայ գաղանաւնայ, և իւրովի սատակի:

Ամենայն ծնունդ տղեղ և այլանդակ՝ զարհուրեցուցանէ զիւր ծնողսն:

Արիք ծնանին յարեաց:

Առաւել արժէ համեստ ինչ գործողութիւն առժամայ, քան զհազար դարս կենաց:

Անարժան է կենաց՝ որ ոչ զնէ զնա վառն տուողի նորա:

Առ ի յիմանալ զտանջանսն՝ աստուածապարզ և հրնար է յոյն:

Ազահն նման է մըջմառուածուց լիբանցն Արիմաստեայ՝ որք պահեն զպահպանութիւնս հանքաց ոսկւոյ, զի մի պիտանասցին այլոց:

Աւագութեանց որչափ բարձր է գաղաթն, այնչափ խոր է կործանումն:

Առ յարուցանելոյ մեծ ինչ հրդեհ՝ չէ ինչ փոյլ որչափ ինչ իցէ լոցկին, այլ թէ ուր անկանի:

Ամենայն փոքրիկ ճանճ ունի զիւր մաղձ:

Արժիւն ոչ ըմբռնէ զճանճո:

Ապակի ի մատին աղնուականի՝ համարի աղամանոյ, և աղամանոյն ի մատին գռեհկի՝ կարծի լինել ապակի:

Անիրաւ է յընկերական կեանս՝ որ աւելի քուտու ի բարեաց, և պակաս ի չարեաց:

Այն գիրք եղեն կշիռք արդարակալու, որ կշռեցին զիւրաքանչիւրոց զբեռն և զկար:

Անհնար է կշռոյն անկաշառ արդարութեան՝ լինել արդար, և թէ երկաքանչիւր թաթք չիցեն զուգակշիռ:

Այնչափ են արդոյք, որչափ են սուղք:

Այն ինչ յայտնեցաւ Բսկի, ել արտաքս և երկաթ ի ծեծել զնա:

Ամուսնութիւնն է սերմնարան հասարակութեան:

Ամենայն առնչացեալ՝ առնու տեսալ յիւրմէ առնչակցէ:

Անմարթ է առուին լինել յստակադոյն քան զիւր աղբիւրն:

Անաքսագորաս սխալէր ի տգիտութենէ: Պրոտալորաս յամառիւր ի չարութենէ:

Առաջին չարժիչն մեծ ինչ գործէ, և թէ տայ գործել:

Ամենայն նման՝ սիրէ զիւր նման:

Անմեկնելի են ի միմեանց լրտեսութիւն և զրպարտութիւն:

Ապերախտ է որսորդն, որ վարէ ի տանէ զշուն ծերացեալ:

Անգթագոյն է տէրն, որ ոչ կերակրէ զճառայ ծերունի:

Առաջին յիմարութիւն յիմարի՝ է համարել զանձն իմաստուն:

Առաւել վտանգաւոր է փոքր ինչ խոց անբաց, քան զվէր ինչ լայնաբաց:

Առաւել պողարերի փոքրիկ ինչ անդ քաջ մշակիալ, քան զմեծ ինչ անդաստան՝ անխնամ թողեալ:

Ամենայն տունիք՝ որք վաղ ծաղկին, վաղ դօսանան:

Ահնկէց են չար իշխանաց՝ արժանաւորքն իշխանութեան:

Ամենայն գազան զգրգռալ՝ և ևս գաղանանայ:

Անդամք ընդ թուով անկանին, այլ ցաւք նոցա են անթուելի:

Արուեստաւորն է անձանձիւր, այլ քործին՝ տկալ:
Անհնար է անցանել ծագէ, ի ծագ՝ առանց ընդ մէջն անցանելոյ:

Այնպիսի են մարդիկ, որպիսի են այնք՝ ընդ որս քիկնցաղին:

Ամենայն ոք ամաչէ չմաննել իւրում նմանայ:
Ամենայն ունակութիւն ունի, որոշ ինչ ակիզքն, բայց ոչ որոշ ինչ աւարտ:

Աղիք դնուինն ուրդեալ և տղեալ իւրաքնադի ընդ աղիս զայլոյ, ոչ երբէք միաբանին ի ձայնարձակութիւն:
Ամենայն ծաղիկ ծնունդ իմն է սերունն, և սերմն ծնունդ այլոյ ծաղիկ:

Այնչափ արժէ բարեկամն որ չօգնէ, որչափ թըշ նամին՝ որ չլնանէ:

Ամենայն մարմինը որով իւրք բաղադրին, ֆոփին և պահին:

Անմարթ է մուսց լինել տարաձայն, որոց սիրան է միաձայն:

Այնպիսի է ունակութիւնն, որպիսի է ներգործութիւնն:

Այնպիսում քմաց՝ այդպիսի վայել է ջամբ:

Ամենայն ինչ անկամի այնմ, որ ամենայն մի ըղձանայ:

Անհնար է իմաստնոյն լինել թշուառ, թէ ոչ յեղափոխեսցի ի մոլի կամ ի խելագար:

Արատաստք և բարբառ կարեկցութեան՝ սկստինն զվշտակիլն:

Անեղծութեան բարուց՝ օրինակք բարեաց են երատըսպարանք:

Անեղծ բարքն են հաստատագոյն նեցուկ յամբութեան օրինաց:

Անպահարկք լինին, որք վաստակն մեծամեծս մատուցանեն աշխարհի:

Ախորժ և ցաւ են իբր շղթիւրք անապք զսի բղխէ բնութիւն ի մարդիկ:

Առաջի բնութեան չիք գեղեցիկ ինչ և ոչ անկու:

Առաւելանգանց յարումն յեռանդն հանձարոյ՝ խնթութիւնք որտի և մտաց է նշանակ:

Արհամարելի են կեանք և մահ առ իւրդեալն լին նեղ մարդկան:

Ակնարկութիւն ի գեղ հանգերձ ախարժեղութեան ի սիրտ զթոյն մահացու:

Անհնար է չգալ չարախօսութեան, ցորչափ չիցէ անողայ բարեաց:

Այլ դիտուն՝ այնչափ ինչ ընդհան է ի սիրմարէ՝ որչափ երկվար դիւրասանձ յանասանձեղոյն:

Ամենայն շատ՝ պատերազմող է բնութեան:

Առաջնորդեցէք ղեկաւ արդարութեան, դարձեցէք ղեղոս ձեր ի սալ ճշմարտութեան:

Արագագոյնք են և տարագոյնք մէկնք որտի բան զմտաց:

Ապիկար ճիշ նախանձոտ ճնդկի ոչ կասեցուսցեն երբէք զգնացս արծուոյ ընդ որս:

Ազատութիւն և պատիւ յանձնութեամբ պիտոյից և եթ և ցանկութեանց կորնչին:

Ազատութիւն ճշմարիտ՝ յամբիժ խիղճ մտաց է:

Այնչափ ինչ կարծեսցի՝ որչափ պարսիկն ասիցէ:

Արհամարութիւն ոչ յոյժ կարեւորացն և զկարևորս ընդ հուպ զնէ յարհամարանս:

Ամբոխն առանց յուզելոյ սրտին ոչ համար:

Ամօթն է սանձ ամենայն մոլութեանց:
Ազդեցիլան յերեակայութենէ յառաջ մղէ դերբանն:
Անչափութիւն բանին իսկ և առաքելութեան գրեթէ
որպէս զբերկրութեանցն է վտանգաւոր:

Ազդեցութիւն արտասանութեան առաւել է քան
զարազրածոյ բանին:

Ամենայն ցաւ կամ սաստիկ է կամ թեթեւ, եթէ
թեթեւ դիւրատար է. իսկ եթէ սաստիկ՝ վաղ անցանէ:

Ամենայն ոք որ վշտացեալ իցէ ի մարդկանէ՝ զմիայ-
նութիւն խնդրէ:

Ախտամոլն կիրք զհետ իւրեանց առեալ ձգեն
զպարտուհաս:

Ազնուականութիւն խօսից՝ յիմաստից սրտի բղխէ.
ճշգրիտ բանք բերանոյ՝ պատկեր են արդարութեան խոր-
հըրդոց:

Անլիւս նշան արիական հոգւոյ՝ որում ոխտլանք
լուր ոչ տիրեն նմա:

Ամենայն խորհուրդք մեր սրտաքոյ Աստուծոյ՝ ընդ
լիշխանութեամբ մահուն են:

Արդարութիւն յարքայէն անցանէ յիշխանս, և յա-
թուոյն խաղայ ծաւալի յառեանս դատաւորութեան:

Այր կատարեալ իմաստասէր է բնութեամբ:

Ամենայն կիրք յուղեն և շարժեն զոգիս, և մեծա-
մեծ ցուցանեն զիրան:

Անչա՛ է քան, իշոց խթան՝ ուր չիցէ ջան:

Բ.

Բարեկամք են խարխալ ընդդէմ ալեկոծութեան, և
մոյթք ընդդէմ անկման:

Բարեկամաց ամենայն ինչ է հասարակաց:

Բարեկամութիւն և հաճոյականութիւն՝ եթէ չեն
քորք, սակայն են խնամիք:

Բարեկամք՝ ի բարեբաստութիւնս լինին, ի դժբաղ-
դութիւնս ճանաչին:

Բարեկամ ստոյգ՝ յանստոյգ իրս՝ լինի ստուգեալ:
Բարեկամք և գիրք սակաւ բայց ընտիրք:

Բարեկամութեան չիք ուրեք հաստատութիւն, բայց
ի սէր առաքելութեան:

Բոլորովին մեռանի՝ որ ոչ թողու ի կեանս բարե-
կամ և ոչ մի:

Բաղդն յանհատատութեան միայն կայ հաստատուն:
Բարերարն ինքնին բարերարի՝ ի խոնարհել բարե-
բարելոյն ընդունել զպարգևս նորա:

Բաղդն և բնութիւն պարգևատու են մեծամեծ իրաց,
այլ չեն երաշխաւոր իւրեանց պարգևաց:

Բարիք բաղդի չեն ինչ հաստատուն քան զանիւ
բաղդի:

Բաղդն երբեմն նպաստամատոյց լինի անմտաց և
պակասամտաց:

Բաղդն բաղդովի չըջէ զսափոր մարդկային վիճակի:
Բաղդ պետութեանց ի դատարարականութիւն մանկ-
սուոյն է հաստատեալ:

Բարեբաստութիւն ամենեկին աղղումն է. և բոլոր-
ովին ներդարծութիւն, ոչ ուրեք գաանի՝ բայց ի հոգւոջ:

Բարին է սեպհական առարկայ կամաց, որպէս ճըշ-
մարխան՝ մտաց:

Բանք են՝ օրէնք թռուցիկք, վարք են՝ օրէնք հաս-
տատունք:

Բաղում գիտէ՝ որ գիտէ լուել:

Բարւոք է գիտել զամենայն, բայց ոչ ցուցանել
թէ գիտէ զամենայն:

Բաղդաճմ ինչ հանոյ է թէ կանխան լեալ իցէ, այլ ոչ յորժամ լինի:

Բաղդաճմը են սակաւտխօսք: Բաղդաճմ պէտք ունի որ բաղդաճմ ինչ ստացեալ ունի: Բաղդաճմը և երկուք ի պահպանութիւն անձին և եթ ուսան:

Բարձր խաղովրդեան զբարուց իշխանին կախեալ կան: Բնութիւն զբօսանօք և առաքինութեամբ հրաւիրէ զմեզ ի բարեբաւաստութիւն:

Բարեբաւաստոյն են կեանք ի չափաւորագոյն: Բաղդաճմ վիճքը զօրութիւնը միակցեալք՝ առնեն մեծ ինչ զօրութիւն:

Բաղդաճմ տխմարք ի մի վայր եկեալք՝ չկացողաւն իմաստաւն մի:

Բնութիւն զառաջին կարևորն տայ մեզ ի գիտութիւն: զնուազ պիտանիս թողու կորչել ի ձեռաց իւրոց: Իսկ որ ինչ առ ընդվայրաքնին խոյզս և եթ են պիտա: Զաջոճ խաւովն է ի մէջ խալառ:

Բնութիւնն է ներհոն ճարտարապետ բարեձնութեամ:

Բնութիւնն արագ ազատ: բերունն բարդի արար ծառայ: բնութիւնն արար զերիս:

Բունն է արիականին զօրութիւն: Բան զնուակալ ձկան:

Բարկութիւնն է ճիւղալ ինչ խառն յամենայն գահանաց:

Բարկութիւնն վանէ զսէր: և ուէրն փոփոխակի վանէ զբարկութիւն:

Բարկութիւն ի տկարս է առաւել կորովի ի ծերս աշխոյժ, ի կանայս՝ անասցի:

Բռնասոս կենդանին ոչ կարացեալ եղջերք խեթ:

Կել զորտղաճ արկանէ ի վերայ հաջա կորկ ինչ սեաւ: Բնութիւնն մայր հասարակաց, արար զայլապէս: հասարակաց:

Բնութիւնն մայր գոյովայլոց՝ ինչ եզե մօքս: Բաղկացուցիչ մասունք՝ յառաջագոյն են, քան զբաղկացեալն:

Բաղդաճմ ջանս առաւելս: զիմպատս: քայց նուազ: զկեանս:

Բաղդաճմ ի պիտանագոյն զիւտից՝ ի թշուառաց են հանձարեալ:

Բանաստեղծք ծնանին: ճարտասանք լինին:

Բաղդաճմ գիտէ փափկութիւնն: զաղբաղդութիւնս զործել:

Բանք չարք ապականեն զբարս քաղցունս: Բրուտ՝ զբրուտ, և բժիշկ՝ զբժիշկ ոչ սիրեն:

Բարեք իմաստ ոչ փղիկցի ի յոռութիւն՝ այնու զի զառածանիցին նովառ ոմանք ի մոլորութիւն:

Բարեք իմաստ ոչ փղիկցի ի յոռութիւն՝ այնու զի զառածանիցին նովառ ոմանք ի մոլորութիւն:

Բարեք իմաստ ոչ փղիկցի ի յոռութիւն՝ այնու զի զառածանիցին նովառ ոմանք ի մոլորութիւն:

Գրանձ զմկողդալակի: Գրանձ զմկողդալակի: Գրանձ զմկողդալակի: Գրանձ զմկողդալակի:

Գրանձ զմկողդալակի: Գրանձ զմկողդալակի: Գրանձ զմկողդալակի: Գրանձ զմկողդալակի:

Գրանձ զմկողդալակի: Գրանձ զմկողդալակի: Գրանձ զմկողդալակի: Գրանձ զմկողդալակի:

Գրանձ զմկողդալակի: Գրանձ զմկողդալակի: Գրանձ զմկողդալակի: Գրանձ զմկողդալակի:

Գրանձ զմկողդալակի: Գրանձ զմկողդալակի: Գրանձ զմկողդալակի: Գրանձ զմկողդալակի:

Գլխութիւն համարի հանել ի բանսէ՛ զբանտարկեալ ճոխութիւնն:

Գրագէտ է՝ որ ունի առ իւր արս գրագէտո:

Գորգոնեան զստերք փոխ տան միմեանց զթուռաւոր աչս:

Գոյնն ցուցանէ զբարս:

Գնամ՝ որպէս զքո գնալդ տեսանեմ:

Դովել՝ ակն յանդիման՝ ցոյց է մարդահաճութեան:

Դոնն է կարգեալ ի գործել:

Դանձ մեծամեծ կալուածոց՝ կախեալ կայ զամպոյ:

Դեղեցիկ փախուստ են կենցաղոյս գնացք:

Դիտել զամենայն և չգիտել զանձն՝ է տգիտութիւն ծայրայեղ:

Դ.

Դատաւորն է մարմնեղէն պատկեր արդարութեան: Դիւցաղն է մարդ ոք աստուածեղէն, կամ աստուած ոք մարդկեղէն:

Դից ինչ հաճոյ են զուարթարար զրոյցք:

Դիք զբարեբաստութիւնը ընդ վաստակոց վաճառին:

Դէմք են տեսարան պատուոյ և հայելի սրտի:

Դէմք են պատկեր հոգւոյ:

Դեք հակառակ են միմեանց, լայց ի կորուստ մարդկան միաբանին:

Դիւրագոյն է ուսուցանել զուսեալ բարին, քան մեռացուցանել զուսեալ յոռին:

Դիւրին է հարստի լինել բաղմահարուստ, քան աղքատին լինել հարուստ:

Դիւրութիւնք մարմնոյ՝ են դեղ հոգւոյ:

Դիւրաւ բժշկին վէրք՝ որոց են յաճման հասակի:

Դիւրակի իմն նմանի հաւասար ընդ հաւասարի:

Դառն քան զամենայն թշուառութիւն մարդկան այն է, զի խոհականագոյնք ի նոսա նուազ քան զայլս լսելի լինին:

Դատարկութիւն արհամարհ առնէ զայր, և ոչ աչխատութիւն:

Դատարկութիւնն է լուցկի ամենայն մտութեանց:

Դիւրագոյն է սովորել խոտի բռնութեան քան անխրաւութեան:

Դիւրագոյն է յապաւել դաւելազանցութիւն, քան ընտել զթերին:

Դադաղն է երկրորդ առաջատ:

Դաստիարակութեան գործ է տալ մարմնոյ զկորուլ՝ զոր անկ է նմա ունել, և հոգւոյ՝ զկատարելութիւն, որում է ընդունական:

Դարք իւրաքանչիւր յեղանակաւ իմն կրեն ի ծոցի զապագայս:

Դրուատիք են վարձք բարեգործութեանց, և եկիկ ցօղով նոցա անին պուպինութիւնք, որպէս անակք ի ցօղոյ երկնից:

Ե.

Երանութիւն իմաստութեամբ յաջողի, և իմաստութիւն՝ աստուածգիտութեամբ:

Եթէ հոլանի էր գեղ իմաստութեան հարկանչաք ի սէր նորա:

Եկեալ եմք յայս աշխարհ առ ի վարժս և եթ բոլաքինութեան:

ի թէ տեղին է առաքինի, ծառայքն ևս լինին, առա-
քինիքը:

Սերխաստիղը ուր ձեռներէց հն ի մեծամեծ մո-
լորթիւնս, ընդունակ են և առաքինութեանց մեծաց:

Եթէ չիշխեն բարեսէրք գումարիւ ընդդէմ սաղս և
կամպիտիաց, գէթ միաբանեցին յօգնութիւն լաւաց:

Եթէ զանաբժանն ըստ պիտոյիցն ոչ յազգիականս
մթն լինիք վարդապետ:

Երանիք քաղաքին՝ յորում կամ իշխանք խմաստա-
սէր են, կամ խմաստասէրք իշխան:

Են ճշմարտութիւնք՝ զորս պարտ է խմաստաց ու-
նել ի սրահստի, և տակաւ իբր չիթ առ չիթ կաշկակէ:

Երախտիք են կապալք՝ ճակարակիւղք աղապարթեան:

Երկիրը աղապարթեալ նիւրք զով պարսափ:

Են լուրթեամբ իսկ մարթ է Կոստան:

Երկիւղ ամօթոյ՝ յաղթէ երկիւղի մեծաց:

Են ճշմարտեմք՝ նմանք են միմեանց:

Երկու միայն աւուրս բարօրութեան շնորհեալն:

Եթէ զհարմարեցնել զթաղմանն:

Եթէ մին միայն քաւական լինէք ամենայնիւ լինել:

արդեօք խնկելի:

Երբ տիկինն ելանէ ի տանէ, անկարգութիւնք մը-
տանեն ի տուն:

Երկուն ինչ պիտոյ է պո ամենայն գործողութիւն
մարդկային, — այսինքն գիտել և զօրել:

Եթէ նիշք մարմնոյ անցանեն ի դաւակն, ապա և
նիշք հոգւոյ:

Եղծանել զսկզբնատիպն առ անեղծ պահելոյ զպատ-
կերն է անմոռութիւն մեծ:

Եթէ հարցանես դու գրաստու, որ ջամբ իցէ հա-
մեղաճաշակ, տացէ պատասխանի, խոտ Մայիսի և

Վարսակ 0 Գոստոսի:

Եղծուն բարուց թոյնք են աշխարհաւեր:

Եթէ պարծանօք բարեբարութեանդ ևղծանիցիս՝
յանցաւոր ես, և եղիկիւ բարեբարեալն ի քէն:

Երկիւղածն ի սիրոյն պատկառի:

Եթէ զսիրելիսն մեր ատեսցուք, զինչ ևս առնել
իցէ մեզ ընդ ատելիս:

Երգ առանց թուոց՝ համեմատ է վայելուչ կերպա-
րանաց, յորում չիցէ կենդանութիւն և շարժումն:

Եթէ ոչ կամիս զբաւօրեայ տենդ ախտանալ, փա-
խիր ի ձեռաց շատախօսից:

Երաժշտութիւնն ներգործէ ի հոգւոյ զխանդս առա-
քինութեան:

Են ի կենցաղս յայս վարկեանք գորովանաց՝ որ
զվշտալից ամաց հատուցանեն զփոխարէնս:

Երկիւղք մնտիք՝ առաւել քան զճմարիտսն պար-
տասն և շրտուցանեն:

Եւ ի մահաբեր երաշխէպս իսկ զոյ տակաւին ու-
րախութեան տեղի:

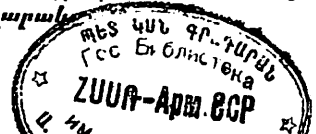
Եթէ պատիժ պատուհասի իցեն մարդկայինս կեանք,
հարկ է կատարածին փափակել, և եթէ փորձութիւն,
հարկ է կարճատելոյն իղձ լինել:

Երևակայութիւն վտանգի՝ դառնացուցանէ զամե-
նայն անուշակ օշարակ:

Եթէ պատիժ պատուհասի իցեն մարդկայինս կեանք,
հարկ է կատարածին փափակել, և եթէ փորձութիւն,
հարկ է կարճատելոյն իղձ լինել:

Երևակայութիւն վտանգի՝ դառնացուցանէ զամե-
նայն անուշակ օշարակ:

Եթէ պատիժ պատուհասի իցեն մարդկայինս կեանք,
հարկ է կատարածին փափակել, և եթէ փորձութիւն,
հարկ է կարճատելոյն իղձ լինել:

35955-66

Եթէ չէ Ապիղէս ի նկարել զդիւցադունս, լիցի Ղու-
դիոն ի նկարել զեղնավարս:

Եթէ բարիք բաղդի նուազ են քան զպիտոյն, շա-
տասցի բարեգը բնութեան՝ որ սակաւուք շատանայ:

Եթէ բարիք բնութեան փոքր են քան զցանկութիւն,
վայելեսցէ յիւր առաքինութիւնս՝ որք են աներկեան:

Եթէ չէ կարող գործել զմեծամեծ առաքինութիւնս,
արկցէ ի գործ զփոքունս:

Երեսկայութիւնն է առաջնորդ մտաց, և միտքն՝
ուղղիչ սխալանաց երեսկայութեան:

Եթէ ոչ օգնեսցէ սէրն, նպաստամատոյց լինի եր-
կիւղն:

Եղինք նեղեալք ի շանց՝ դիմեն ի գիրկս մարդոյ՝
յորմէ փախչէին:

Եւ ոչ Հերակլէս ընդդէմ երկուց:

Եւ Աղեքսանդր ի զէն առնուլ զանձամբ՝ դողայր
զլիսովին, այլ յետ զգնելոյ՝ դողացուցանէր զամենեւին:

Եւ թռչունք յըմպել իւրեանց՝ համբառնան ստէպ
զայս յերկինս:

Եթէ անմարթ է ասել՝ թէ կեայ նա, գէթ ասասցի
թէ եկեսց նա:

Եթէ ճարտասանութիւնն վրիպէ յիմաստասիրու-
թենէ՝ վրիպէ յիւրմէ նախապատուութենէ:

Եթէ անիրաւիս՝ դատապարտեսցիս. իսկ եթէ տա-
ցին քեզ իրաւունք՝ արժանի լիցիս դատապարտելոյ:
(Պիտտակոս ասաց ցպատանին՝ որ զհայր իւր ածէր ի
դատաստան):

Երբէք թէ քեզ հօսանէ վիշտ, յուչ փծ՝ զի այն
չմնայ միշտ:

Ձ.

Ձիւնչ պատու իցէ լի լինել գիտութեամբք, և թա-
փուր յառաքինութենէ:

Ձիւնչ պարծանք իցեն, գիտել զամենայն զարտա-
քինս և զեթերականս և չճանաչել զանձն:

Ձիւնչ է մոլի գիտունն, բայց եթէ գրաստ գրա-
բարձ:

Ձիւնչ ինչ պատուաւոր քան մեռանել վասն հայ-
րենեաց:

Ձի որ պարգևէ որչափ ինչ ունի յաշխարհի, պարգևէ
բովանդակ զաշխարհ:

Ձոր ինչ առնէ ոք, զնոյն և կրեսցէ:

Ձգեստ մարմնոյ, և ծաղր ատամանց և գնացք մար-
դոյ՝ պատմեն զնմանէ:

Ձուարթադին երեսք՝ ուրախ առնեն զսիրտ տե-
սողին:

Ձգալի հեշտութիւնք վաղվաղակի գան ի յափրու-
թիւն, և որ մեծապէս էր հաճոյ՝ լինի մեծապէս անհաճոյ:

Ձաւելին քան զչափաւորն պարտ է պահանջել, զի
կատարեսցի չափաւորն:

Ձբանին վառ և բորբոք պահելով զկայծակն՝ ան-
մահանամ:

Ձուաճախօսութիւնն է քաղցրիկ համեմունք կեն-
ցաղակցութեան:

Ձարմանքն է ծնող արուեստից:

Ձիւնդ իմոցս միտ դնել կարացայց, որ հանա-
սպաղ յիրս օտարաց եմ ընկղմած:

Ձոր ինչ կարող է առնել բնութիւնն, հնար է առ-
նել զայն և մարդկային ճարտարամտութեան:

Ձոր ինչ արար ոք, կարող է առնել և այլ ոք:

Զինչ սքանչելագոյն կայցէ՝ քան զլինել երկուց մի:
Զինչ զուարճագոյն, բայց հասարակաց առնել զիղձ
բարւոյ իրերաց:

Զօչաքաղութիւն խստացուցանէ զսիրտ:

Զգայութիւն՝ առաւել քան զպատուիրանս յորդո-
րիչ է յառաքինութիւն:

Զգուշ լերուք ի տաճելոյ զկորիւն առիւծոռ, և ի
փայփայելոյ զնա՝ մինչդեռ տակաւին երկնչի, և ի հա-
կառակելոյ նմա՝ յորժամ ոչ ևս երկնչի,

Զինուոր որ զհետ երկչոտ զօրավարի՝ վատասրտի,
զհետ քաջազին կանգնէ քաջայաղթ արութիւնս:

Զգործ՝ վախճանն, և զտիւ՛ երեկոյն առնէ զովելի:

Զսիրտ մարդոյ՝ մեծատուն անուանեմք, և ոչ զար-
կեղաշորա:

Զծածուկս սրտից ի վեր հանէ մահ:

Զգուշութիւն նախահայեաց փշրիչ է ամենայն չա-
րեաց:

Զյարգ բարւոյն զոր ոք ունի՝ քաջ ճանաչէ երբ
կորնչի:

Զօրութիւն՝ սակաւուց, իսկ օրէնք՝ բոլորեցունց են
պատասպարան:

Ը.

Ըստ սրտի և մարմինն լինի յաղթ:

Ընդ Սևապղեղադեան ժայռս նաւարկէ խնդիր ոս-
կեղեղման:

Ընդ ժխտողին ի չարութենէ, պարտ է վիճել գա-
ւազանաւ:

Ընդ մեկնել երկնային համակամութեան՝ մտանէ զը-
ժոխային գժտութիւն:

Ըստ եղանակի գոլոյ՝ յերիւրի եղանակ գործելոյ:

Ըստ եղանակի ըմբռնման, յերիւրի եղանակ բաղձման:

Ընթրիք ակադեմականք պատրաստեն նինչ քաղցր,
և քաղցրագոյն ևս արթնութիւն:

Ըստ յաճախելոյ ախտից, յաճախին զգեստք:

Ըստ խոզի հարսնացելոյ կոյաջուր բաղանիք:

Ընդ մին մօտեր մերկ յարգանդէ, ընդ միւսն ելցես
մերկ յայխարէ:

Ընդ առաւօտս սերմանեմ զսերմն քո, և ընդ երե-
կոյս մի լքցին ձեռք քո:

Ընձու անկարելի է զխայտուցսն փոխել, և լթով-
պացւոյ՝ զթխութիւն, նոյնպէս մարդոյ ամբարշտի՝ զբարսն:

Ըստ արգասեացն և եթ օգտակարաց՝ դատելի են
արդարն և անիրաւ:

Թ.

Թագաւորն է պատկեր Աստուծոյ:

Թագաւորն է Աստուած մարդկեղէն:

Թագաւոր արդար կանգնէ զայխարհ, և այր անօ-
րէն կործանէ:

Թագաւորի վայել է մեծափառութիւն, և տանու-
տեառն՝ ծանրութիւն:

Թագաւորութեանց պիտոյ են դաշնաւորութիւնք, և
բարետոհմիկ տան՝ բարեկամութիւնք:

Թէ տկարանայ առնուլ զառաջին յաղթանակն, գէթ
առցէ զերկրորդն:

Թէ չկարէ՝ վաղ հրաժարէ, և թէ կարէ՝ վաղվաղ
չնորէ:

Թէ որ կրէ՝ զոր ինչ արար, արդարութեան առնէ վճար:

Թէ դու լիցիս ինձ կայիոս, և ես եղեց քեզ կայիա: Թունաւոր տունկ Պարսկաստանի ալլուր տնկեալ՝ մերկանայ զթոյն:

Թերահոգութիւնն է ծնող կասկածանաց, և երկիւղի: Թաղնութիւն խորհրդոց յաճախեն զերկիւղածութիւն:

Թերի բերկրանք յաճախեն զդառնութիւն անձկութեան:

Թէ զգը խըւես, զիտեա, ի քէն հանցէ երբեմն և նա զիւր քէն:

Թէ լինիս ոչ պարտավճար, զոր ինչ ունիս՝ տան ի վաճառ:

Թէ լի ոսկւով չունիս քսակ, մի ընդ ումեք արկաներ սակ:

Ժ.

Ժողովուրդն է ծով մրկածուփ և ալեկոծ:

Ի.

Ի բաշխել բնութեան զպաշտամունս՝ եհեղ յորդիս զպարտաւորութիւն, և ի հարս՝ զսէր:

Իւրաքանչիւր ոք մեծ համարի զայն՝ որ ըստ ըզձի:

Ի չարթել զբեռն ինչ՝ առաւել ազդէ միմիայն ուժ-զին բռնհարութիւն՝ քան զհարիւր մեղմ:

Ի հողոյ բուսանին շուշանք, և ի զգայութենէ ծընանին առաքինութիւնք:

Ի զերծուցանել զհայր ի հայրասպանաց՝ բնութիւնն արձակեաց զհամր լեզու զիւրոյ տղայի:

Ի ձայն եղջեր փողոյ՝ շունք որսականք հաջնն, այլ շունք՝ որ առտնին՝ կաղկանձնն:

Ի փոխել վախճանի՝ փոխի և սիրտն:

Ի պակասել նիւթոյն՝ պակասի արուեստն:

Ի ծուխ մեռանի, որ զծուխ վաճառէ:

Ի խանն է արեգակն իւրոց ժողովրդոց:

Ի սպառել գանձուն փառասիրութեան, անդրէն մըթերին անիրաւութիւնք:

Ի խանգարել զծայրագոյն գիղեցկութիւն մարմնոյ, շատ է միմիայն պակասութիւն:

Ի մեծ տաճարի ոչ դուզնաքեայ բնակէ վերին զօրութիւն:

Ի կորուստ մատնին ինչք՝ ի պահել զկեանս:

Ի սիրտ ընկղմեալ յանիրաւութիւն՝ տեսցես նշոյլս արդարութեան փայլեալ, ի միտս մատնեալս յաճախ ի ցնորս՝ նշոյլս իմաստութեան, և ի բարս խիստս և անհամբոյրս՝ նշոյլս մարդասիրութեան:

Իւրաքանչիւրն իւրովի է արհամարհ:

Ի պակասել ուժոյ՝ յորդէ յօժարութիւն:

Ի ցոփ և ի լոյծ՝ հանդերձից ի միտ առ զվարուց ցոփութիւն:

Իւրաքանչիւր ոք սիրէ զիւր կարծիս՝ որպէս զիւր ծնունդս:

Ի մէջ բարեկամաց՝ ամենայն է հասարակաց:

Ի վարել մարդկային իրաց չրջուն, չրջեալ երեի և վերնախնամ տեսչութիւն:

Ի սիրելն զմի ոք ի չարաց՝ յանձն ձգէ զատելութիւն՝ ամենայն բարեաց:

Ի ներհականէն ճանաչի այլ ներհական:

Իշխանութիւնն յայտ առնէ՝ թէ օրպիսի ոք է մարդ։

Իմաստութիւնն զարդ է մանկանց, թէ գտեր զայն՝ գտցես և գանձ։

Ի փոքր կայծէ յառաջանան մեծարոց հրդեհք։

Ի յաճախել արգելմանց՝ յաճախեն և յանցուածք։

Իշխանն է օրէնք կենդանի։

Իրաւունքն է խօսուն անձնաւոր։

Ի ճանաչել առարկայս այլևայլ սեռի՝ պահանջին այլևայլ կարողութիւն։

Իմաստութիւնն է աղնուական՝ քան զհոգի աստուածաստեղծ։

Ի զարմանալոյ սկսաւ մարդ իմաստասիրել։

Իշխանն է պատկեր ինչ նուիրական, որ ի տօնախրմբութեան աւուրս միայն դնի յերևան։

Ի յետին նեղութեան փոքր չարն զգենու զբարութիւն։

Ի դուզնաբեայ սկսուածոյ լինի հասանել ի մեծամեծ աւելազանցութիւնս։

Իւրաքանչիւր ոք որպէս առնէ, նոյնպէս ընդունել ունի։

Իւրաքանչիւրում գեղեցիկ են իւրքն։

Իւրաքանչիւրն հաճէ ընդ այն, զոր համարի պատշաճողագոյն ինքեան։

Ի բարեկամութեան խնդրի ոչ եռանդն երևակայութեան, այլ եռանդն սրտի յարատեւ։

Իշխանութիւնն սովորութեանց՝ կանխէ քան զօրինացն։

Ի գործս բարեկամութեան եթէ ոք ոչ ամենայն զոր կարէն առնիցէ, ոչինչ առնէ։

Ի փառս համարի քաջութիւն՝ եթէ ոչ անդ ևս քան զսահման առաքինութեան անցանիցէ։

Իցեն յանցանք խոնարհել յոտս, եթէ յոտս անդ իցեն լսելիք։

Իմաստունք խորին, և յիմարք վճռեն։

Ի չգոյէ գոյանայ և ոչինչ։

Իբր յայրէն Տրոփանեայ ելեալ (ասի զկարի տխուր մարդկանէ)։

Ի հիւանդութեան ամենայն ինչ թուի սահմանեալ յեղծումն, իսկ յառողջութեան՝ ի նորոգումն։

Իմաստք ստէպ խախտեալք, անկանին յեղանակաւ իմն ի հաստատութենէ։

Իմացութիւնն է ի հոգւոյ, որպէս տեսութիւն յաչս։

Իմաստնազոռնիցն և առաքելազոռնից արանց կեանք յանդիման առնեն երբեմն խաւարս անզննելի։

Ի մասունս տիւզերացս գոյ ընաւից առ միմիանս յարմարութիւն, և ի մարդումս՝ ճշգրիտ համեմատութիւն գործոց ընդ պարտս։

Ի փոխել ներքին իմացմանց, փոխին և գործք արտաքինք։

Ի գործս մեծամեծս՝ պարտ է միայն միտ առնել բարւոք գործելոյ և թողուլ զի փառքն զհետ եկեցցեն առաքինութեան։

Ի վայրկենէ յոր սկսանիմքս կեալ, դատաւար տիմբ հոլովել ընդ անիւս բարեաց և չարեաց, հաճոյց և վշտաց։

Ի՛ւ ուղղեսցէ երիտասարդ զճանապարհս իւր, եթէ ոչ՝ ի պահել զբանս Տեառն Աստուծոյ։

Լ.

Լաւ եւ է լինել առաքինի բռնութեամբ, քան մոլի ընտրութեամբ:

Լաւ է կորուսանել զկեանս՝ քան զվահան:

Լաւ է հրաժեշտ ինչ չնորձք, քան չնորձ ինչ գեղջկութեամբ:

Ինեւ ճարպիկ և ճոռոմ առաւել պատշաճօղ է սիրուհոյ, քան տիրուհոյ:

Լաւ է արտաքսել ի տանէ զխոժոռեալն, քան ունել ի տան զթշնամի:

Լաւ են պատուաստք նմանւոյն ի նման, քան ի տունկ տարազգի:

Լեր դու աշնալիսի իշխան ի վերայ անլոց, որպիսի եթմէիր թէ լինէր այլ ոք ի վերայ քո:

Լաւ է ատանցող լինել, քան մուրող:

Լաւ է կովահարել առ տնին, քան յանդիմանել ի հրապարակամիջի:

Լաւ է տգիտութիւն, քան զխառն ի խուռն յուրժութիւն գիտութեանց ի միտս:

Լաւ է անդորր ծառայութիւն, քան զաղմկալից ազատութիւն:

Էիցութեամբ բայց մինչ ի սուրբ սեղանս:

Լաւ է այր երկայնամիտ՝ քան զհզօր, և որ իշխէ սրտին՝ քան որ աննուցու գբաղաք հզօր:

Լաւ է անուն բարի՝ քան զմեծութիւն բազում, և քան զարծաթ և զոսկի չնորձք բարիք:

Լաւ է բնակել յանապատի՝ քան ընդ կնոջ անըզգամի, լեզուանայ և բարկացողի:

Լաւ նաւապետ ոչ ի հանդարտութեան ծովուն, այլ ի յուզման ալեացն փորձի, նոյնպէս և վեհագոյն հոգի ի փորձութեան նահատակի:

Լիովին հասու լինել հանճարոյ՝ թերես մարթ իցէ ինքնին և եթ հանճարոյ:

Լուռ լեր և մի կշռեր զոք, և քննեմ զանձն քո միայն:

Խ.

Խոհեմութիւնն է թաղունի գիտութեանց և օրէնք օրինաց:

Խոհեմութիւնն է ակատն *) Պիւռոսի:

Խեթկող եղանց կապեն խոտ յեղջիւրս:

Խժդութիւն ոչ անդ է, ուր առաւել մոլին կիրք, այլ անդ տիրապէս՝ ուր յաճախեն մեղմխանք:

Խակակութ իցէ պտուղն կանխախայծ:

Խորհրդոք մտօք պատրաստեցեն, և պատերազմ իմաստութեամբ մղեսցի:

Խրատեմ զորդի քո, զի եղիցի քեզ յոյս բարի:

Խորիսի մեղք են բանք բարիք, և քաղցրութիւն նոցա բժշկութիւն է հոգւոց:

Խստիւ պահանջելով զչնորհակալութիւն՝ զրգուն զապաշնորհութիւն:

Խտորեմ ի չարէ և արմ զբարի:

Մ.

Միծաղաշարժ պատասխանն, իբրե բուրդ կակաղ տկարացուցանէ զչանթս և գլուխս:

Մով ըմպէ զգետն, և յաղթիւր անդր ինչ ոչ հայի:

Մատակ որ աչս ունի յովազի, լեզու նորա լինի կաշաղակի:

*) Գլուխ ի բազմագիտ իմաստութեամբ և մակացութեամբ:

Ծնծեան զերկաթ մինչ ջերմ է՝
Ծնունդ չար՝ զհայր իւր անիծանէ և զմայր իւր ոչ
թրհնէ։

Ծերք յիշատակաւ կեան՝ քան յուսով։
Ծերութիւնն է աւանդապահ փորձոյ։
Ծնունդ չար՝ արդար համարի զանձն իւր։
Ծառայք իմաստունք տիրեսցեն տերանց անմտաց։
Ծերութիւն ոչ բազմաթամանակեայն է, և ոչ որ
թուով ամացն չափիցի, այլ ալիք՝ իմաստութիւն մար-
դոյ են։

4.

Կեանքն է՝ հոսուան յաջորդական վայրկենից, որոց
միոյն ծնունդ՝ է միւսոյն մահ։

Կանքն է դէսոյ կարողութեանց։

Կարծութեան այն իսկ՝ չարագոյն անդէտք են, ծնու-
ցանել զախտս և չկարել առնել զնոսա ներելի։

Կարի՝ սակաւուց է՝ գոլով ի տաճարի բաղտի, ի նոյն
բաղտէ թաղումն ընդունել։

Կամիւն չունի այլ ինչ ներհակ, բայց եթէ զչկամիւն։

Կարի իմն աննիջ է, այլ ոչ տանի քուն՝ բայց ի
փետրալից անկողնի։

Կարի իմն յաճախութիւն զինւոյ՝ է մարդկային
իմն անասնութիւն։

Կտիտ մահ՝ է կրկին մահ։

Կենցաղակցութիւնն է փոփոխ պահպանութիւն։

Կոյրն և կաղն առաւել միաբան են ընդ միմեանս,
զի մին՝ զոտս, և միւսն՝ զակն փոխ տան ընկերին։

Կամք բռնադատեալ՝ ոչ է կամք։

Կարի իմն հետաքնինն՝ գտանէ ինչ, զոր ոչ կամէր
զիտել։

Կամք կամակար՝ սրեն զհանճար։

Կենդանիք՝ որ շոյտ ծնանին, վաղ մեռանին։

Կարի իմն շտապ՝ յոլովակի խաբէ, բայց կարի իմն
դանդաղանք՝ միշտ խաբեն։

Կեալն է կարգեալ առ ի գործել։

Կորուստ սուտ բարեկամի է մեծ գիւտ։

Կեանք իմաստնոյ՝ սակաւուք շատանայ։

Կտրեալ բարեկամութիւնն է իբրև զհուր մշտատև,
որ ի վերայ սեղանոյ սրտի անդամ մի վառեալ անչէջ
ճառազայթէ։

Կամքն ցայն վայր է ուղիղ, ցոր վայր ի մտաց առ-
նու զօրէնս։

Կասկածեսցիր զկարի իմն փութոյ և զյաճախաւոր
խոստմանց, զի բոլորն յաղբերէ տոութեան։

Կրօնն է խորին խաղաղութիւն ի կեանս, և յոյս
քաղցր ի մահու։

Կամաւ զկամեցողն, ակամայ զչկամեցողն։

Կին ի խնամս տան սահմանեալ է։

Կեանք մարդոյ՝ է կատակերգութիւն իմն և ողբեր-
գութիւն։

Կատարելութիւն շինուածոյ՝ սկիզբն է աւերման։

Կրկին իբր ոգիք հակառակք իրերաց են ի մեզ.
մին յորդորիչ ի բարին, միւսն առ ի չարն հրապուրիչ։

Կանխազեկոյց ազդեցութիւնք են երազքն։

Կշիռ նենգութեան՝ պիղծ է առաջի տեսուն։

Կին անզգամ և յանդուգն՝ կարօտ լիցի հացի։

Կին շնորհակալու՝ բարձր՝ առնէ զփառս առն
իւրոյ։

Կին ժրագլուխ պսակ է առն իւրում։

կին ժրագլուխ եթէ որ գտանիցէ՝ պատուականա-
գոյն է այնպիսին քան զականս պատուականս:

Կարի իմն փոյթ և յաճախաւոր խոստմունք բղխեն
յաղբերէ ստութեան:

Արօնն է ամենայն առաքինութեանց սկիզբն և
վախճան:

2.

Համեստ խոնարհութիւնն է պսակ գեղեցկութեան:

Հուշակք գովեստից՝ են շունչ ծխային:

Հեշտութիւնն է՝ այլայլութիւն անտեսական:

Հոգի առանց առաքինութեանց՝ է մարմին առանց
հոգւոյ. այսարհ՝ առանց բնակչաց, երկինք՝ առանց աս-
տեղաց և լուսնոյն խորան՝ առանց երանելւոց:

Հրէշ իմն լինի բնութեան՝ եթէ որդին նմանեսցի հօր
ըստ կերպարանաց, և ոչ ըստ բարուց:

Հարկ եղեալ ի վերայ մեռելոց՝ սարսափեցուցանէ
զկենդանիս:

Հանապազորդ անծաղր ստուգութիւն՝ ի տաղտկա-
լեաց է համարի, և սիրտ իբրեւ զաղեղն՝ կորուլանայ, եթէ
երբևմն թողանայ:

Հիւանդութիւնք եղեն սկզբնապատճառ արուեստի
բժշկութեան:

Հաւասարութիւնն է մայր սիրոյ և խաղաղութեան:

Հասարակութիւնն է մարմին քաղաքական, և ժողո-
վուրդն՝ մարմին եկեղեցական:

Հետամուտ լինել բժշկութեան՝ որում ոչն կամի
բժշկել, է զրաջան ընդ քերտն մտանել:

Հանդերձն՝ զգեցուցանէ զմարմինը և ընդ մարմնոյ
փտի. գիտութիւնն զգեցուցանէ զհոգի, և ընդ հոգւոյ
յետ մահու անմահանայ:

Հոգի առանց գիտութեան՝ է մարմին անոյս:

Հարկն առնէ զմարդ հնարագէտ:

Հողմ զհողմոյ վնաս ի բաց արասցէ:

Համն ոչ ծնանի ի ճարտար խոհարարութենէ հան-
դերձանաց, այլ ի տրամադրութենէ բնաւոր կարողու-
թեան:

Հզօրաց պիտին զօրք:

Հասկ կալուածոց՝ են գանձք, որք ունին ար-
մատն:

Հարկն է ի վերոյ քան զօրէնս:

Հեշտութիւնն է քաղցր իմն քնափութիւն՝ որ յանոյշ
քուն ըմբռնէ՝ զգգայարանս, բայց զժուրաւ սթափի:
Հալածեալ են ի բարեկամութենէ այն երկեակ՝ զէքն
աարաձայնութեան՝ իմ և քո:

Հալածել զդե՛ չար ևս դիւաւ:

Հայրենասիրին անկ է զամենայն ջան ի մէջ առ-
նուլ՝ զի հայրենիք իւր ահարկու իցեն արտաքոյ և խա-
ղաղ ի ներքս:

Համարձակախօս ազատութիւն հաճէ զամբոխն:

Հերքել փաստարանութեամբ զծաղր՝ ծաղու իրք են:

Հարկ է կեալ յուսումն մեռանելոյ:

Հաւասար վտանգ է բռնաւորի իջանել յաթոռոյ
և անկանիլ:

Հզօրագոյն քան զօրէնս է բնութիւն:

Հարկ ի ճարտարութիւն զրդէ՛ զայր:

Հանգիստ քնոյ և կերակուր՝ անզօր դարմանք իցեն
հանապազորդ հիւանդութեան որ մայն զմեզ:

Հնարաւոր է ուղղել զխեղացեալ զոտն, այլ ուղղել

զիւնդացեալ խելս՝ անհնար թուի, թէ ոչ փոխեսցի և խելապատակն:

Հնար է արմատոյ դալար լինել՝ թէպէտ և ոստը իցին խահրեալ:

2.

Ձեռակերտք արգոյ առնեն դբադտն, այլ ոչ զանձն:
Չուկն ի գլխոյն սկսանի նեխել:

Չախողանք են միայն վարդապետք՝ կարողք կը- տամբել զմեզ յօգուտ, և կորզել ի մէնջ ղխոտտովանու- թիւն յանդուածոցս:

Չախողակի ներողամտութիւնն է նպաստամատոյց ի կործանումն:

7.

Ղեկավար հանգստեան ձայնին՝ իմաստքն են:

8.

Ճճիք՝ որք չունին զօրութիւն, ունին ղխայթոց:
Ճարտար երակահատ է, որ մեղկաշոյափ շփեալ դբա- ղուկն՝ միսէ զնշարակն և առնու զարիւն անցաւ:

Ճշմարիտ օրէնք օրէնադրի՝ է օրինակն իւրոց վա- րուց:

Ճշմարտութիւնն պարտի առաքինութեան զհարկ մեծարանաց:

Ճշմարիտ առաքինին այն է՝ որ յամենայն ժամա- նակի և յամենայն դէպս ընդդէմ ամենայն խռովանաց և հակառակ ամենայն հրապուրանաց է առաքինի:

Ճշմարիտ արքունիին հողացոյ՝ ստիճակը կը նշու- թիւն ջրիմտորաններ անձին՝ ևամայել ընդ մեղին է:

Ճշմարիտ իմաստասիրութիւն հեղ է՝ և զթանձ և մա- նաւանդ ցնացուն:

Վիճար

Վրէժն զգնեալուարայր զգնեալուարայր

Վրէժն զգնեալուարայր զգնեալուարայր

Մ.

Մարմինն է աստաւակաւան ճիւղանդանոց, յորում

ճին այնչափ անդամք, որչափ են ակտք աստաւանորալք:

Մարմինն է գործարան հոգոյ՝ ոչ բարեք կարո- ղանաց գործել հոգի՝ և թէ ակտք գործարանն:

Մեծ իմաստութիւն է զիտել լինել բարի:

Մի է հոգանդի ճնդդեան և բիւք՝ եղանակամշտուան:

Միում և եթ օրինակի ցոփութեան վարթէ՝ անգա- կանել զազգ վիճողոյն:

Մանկութիւնն է արարել զիւրաւեալ արարմանու- ղութիւն:

Միտքն է չոյս՝ լուսաձու մարդկեղէն երկնից:

Միտքն որ բնաւորեցան հայեր յերկինն, զնաւուն յանձն յաղակել ընդ երկիր, այսք յառաջի 6677

Միտքն ս. այլանդակի թիւն է՝ թէ՛ ղիկանին՝ զաւուծ ծնցի, և անարգ ոք՝ զգործ մեծագործ:

Մին յԱփրովիդեայ բնականն է խելադանը զտաւան Ապողոնս:

Մեծ արանչելք պիտին՝ թէ յաջորդն՝ զանոյրեացէ զգործ նախորդին:

Մեծամեծութիւնն է պսակ ամենայն անաբխու-
թեանց։

Մեծ անձն որչափ ճնշի աշնչափ տարածանի։

Մարմինն է աղքատին ձորձ հոգւոյ։

Մենացեալն կամ Աստուած ուն է կամ անբան ոք։

Մեղք իմաստնոց՝ են մեղք հրեշտակաց։

Մեղապարտն աքսորեալ ի հօրէ՝ աքսորեաց յիւրմէ
զամօթ։

Մարդահաճոյք են՝ մկունք պալատականք, ցեցք
քսակի, շունք արքունի, որսողք պարզեաց, աղուէսք
սովեալք։

Միտ իշխանին է արդար, այլ գործադրին թիւրեալ։

Մարդն է փոքրիկ ինչ տուն՝ յորում հողի և մար-
մին են երկու ընկելք, որոց զաւակք են՝ կիրքն, և ար-
բանեակք՝ զգայութիւնքն։

Միմայն վայրկենեակն կամք՝ լինի մշտնջենաւոր
հարկ։

Մասունք միևնոյն բաղադրելոյ կեղծին սրպէս ան-
ձինք՝ որոշք ի միմեանց։

Մահաբեր ումպն՝ քաղցր թխտալարէ ի քնոյ ի մահ։

Մարդկային լիզն է միայն՝ որ ճոխացուցանէ զաղ-
քատութիւն, և աղքատացուցանէ զճոխութիւն։

Մոռք զաւանդանք չանցանեն յերկրորդ ժառանգ։

Մի՛ յիմար՝ յիմարացուցանէ զհարիւրաւոր։

Մեծ կորուստ է կորուսանել զպատիւ քան զարիւն։

Միայն թէ ի լոյս վայելեացեն աչք, թող այրես-
ցին փետուրք։

Մի միայն լոկ հաճութիւն մղէ երբեմն զսիրտ ան-
մեղ յանախնկալ իմն անհամեստութիւն։

Մեծափափաք իղձ բարեբարելոյ, է մեծ ինչ բա-
րեբարութիւն։

Մեծամեծն ցիտէ պարզեալ խմածունն աշխարհի,
քան իշխանն իմաստնոյ։

Մարդ ի սիրտ փւր անհմանի և անդ գտցէ զհան-
դիստ իւր և զպարեքատութիւն։

Մի այլ ուստեք իւրաքանչիւր որ անի կալցի բարե-
բանութեան՝ բայց յանձնէ։

Մարդ ի կազմած լուրիւն՝ անհմանեցաւ, և ոչ լո-
ւորն վասն մարդոյ։

Մարդոյ մեծաւորի չիք այլ զգացումն բայի բաղ-
ձանաց և յերկիւղէ, և ոչ այլ շարժումն, բացի զիմնիոյ
և խորշելոյ։

Մի խստիւ զայլս դատեցուք, յուշ լիցի մեղ զի
մարդիկ տկարք են։

Մեղապարտն տացէ զլրեժ մինչև քաւեսցին մեղքն։

Մի քան զդէպն աւելի իմն առնել։

Մի զրժեք օրինաց բարեկամութեան։

Մարդ բովանդակ ի հոգւոյ իւրում է։

Մարդոյ անձնիւր Մ ա Ր Դ է անուն. այլ դու
ընտրող լեր պիտանւոյն։

Մի դու այլում պեղեր զգուր, զի մի ինչոյն անկ-
ցիս ընդ հուպ։

Մի յոյժ մեծարդեր որ ինչ է եղծական։

Մարդն է համառօտագիծ պատկեր տիեզերաց։

Մի ծախսեր զաւուրս քո ի խնդրել զպատճառս տի-
եզերաց, այլ ի ընուլ որպէս պարտն է զվայրն փոքրիկ՝
զոր ի նմա գրաւես։

Մանկանց է լալ և ընկենուլ ի բաց զընաւ իսկ
խաղալիկան, ի բառնալ ուրուք ի նոցանէ զմին։

Մի զոր չկամեմքն թէ արացեն մեղ մարդիկ, առ-
նել այլում։

Մարդոյ մեծաւորի մարմինն առողջ և ուժեղ է հոգի ազատ սահմանի ի բնէ։

Մի զաչս մեծ դեմքս անել ի գեղ։

Մի լար միայն՝ չաւնէ՝ զներդաշնակութիւնս։

Մեծապիւնս անհրաժեշտ է արծաթապատ։

Մահ առաքինոյն է քաջապէս հողապրել ի վրէ։

Կապից կենաց արշաւորհս։

Մարմնոյ կրթութիւն առ սակաւ ինչ օգտակար է։

Իսկ պատգամապատութիւն՝ առ ամենայն ինչ օգտակար է։

Մի մուտ է ամենեցուն յաշխարհս, և մի ել հաշարակաց։

Միոյ աշխարհի երկու դեհապետք ոչ լինին, և ոչ միոյ արարածոյ՝ երկու պատուածք։

Միայն զգոյշութիւն յերեսաց յարձակման մահու, անմեղութիւն կենաց է։

Մեծութիւնն երաց է, դրախտութիւնն վրէպ մանկութիւնն՝ ծաղիկ դիւրաթափ, և առողջութիւնն՝ անուն պատիր։

Մահ և կեանք ի ձեռս լեզուի նն։

Մի յապաղեր բարի առնել կարօտելոյն։

Մի լինիլ իմաստուն յաչս անձին քն, այլ երկիր ի Տեառնէ՝ և խոտորեա ամենայն չարութեան։

Բժշկութիւն եղիցի մարմնոյ քու՝ և դարման ոսկերաց քոց։

Մի օրինակ՝ նմանաձևութիւն ծնանի՝ զանդուկութիւն։

Մի յուսասցիս յարդարութիւն քու՝ մի անպաշտօն։

Գգործա գիացնալս ի լեր պահող պարտաւոր է լեզուի, և որովայնից կեկորդի քո։

Մի յուսասցիս յարդարութիւն քու՝ մի անպաշտօն։

Գգործա գիացնալս ի լեր պահող պարտաւոր է լեզուի, և որովայնից կեկորդի քո։

Մի յուսասցիս յարդարութիւն քու՝ մի անպաշտօն։

Գգործա գիացնալս ի լեր պահող պարտաւոր է լեզուի, և որովայնից կեկորդի քո։

Մի յուսասցիս յարդարութիւն քու՝ մի անպաշտօն։

Գգործա գիացնալս ի լեր պահող պարտաւոր է լեզուի, և որովայնից կեկորդի քո։

Մի յուսասցիս յարդարութիւն քու՝ մի անպաշտօն։

Գգործա գիացնալս ի լեր պահող պարտաւոր է լեզուի, և որովայնից կեկորդի քո։

Մի յուսասցիս յարդարութիւն քու՝ մի անպաշտօն։

Գգործա գիացնալս ի լեր պահող պարտաւոր է լեզուի, և որովայնից կեկորդի քո։

Մի յուսասցիս յարդարութիւն քու՝ մի անպաշտօն։

Գգործա գիացնալս ի լեր պահող պարտաւոր է լեզուի, և որովայնից կեկորդի քո։

Մի յուսասցիս յարդարութիւն քու՝ մի անպաշտօն։

Գգործա գիացնալս ի լեր պահող պարտաւոր է լեզուի, և որովայնից կեկորդի քո։

Մի յուսասցիս յարդարութիւն քու՝ մի անպաշտօն։

Գգործա գիացնալս ի լեր պահող պարտաւոր է լեզուի, և որովայնից կեկորդի քո։

Մի յուսասցիս յարդարութիւն քու՝ մի անպաշտօն։

Գգործա գիացնալս ի լեր պահող պարտաւոր է լեզուի, և որովայնից կեկորդի քո։

Մի յուսասցիս յարդարութիւն քու՝ մի անպաշտօն։

Գգործա գիացնալս ի լեր պահող պարտաւոր է լեզուի, և որովայնից կեկորդի քո։

Մի յուսասցիս յարդարութիւն քու՝ մի անպաշտօն։

Գգործա գիացնալս ի լեր պահող պարտաւոր է լեզուի, և որովայնից կեկորդի քո։

Մի յուսասցիս յարդարութիւն քու՝ մի անպաշտօն։

Գգործա գիացնալս ի լեր պահող պարտաւոր է լեզուի, և որովայնից կեկորդի քո։

Մի յուսասցիս յարդարութիւն քու՝ մի անպաշտօն։

Գգործա գիացնալս ի լեր պահող պարտաւոր է լեզուի, և որովայնից կեկորդի քո։

Մի յուսասցիս յարդարութիւն քու՝ մի անպաշտօն։

Գգործա գիացնալս ի լեր պահող պարտաւոր է լեզուի, և որովայնից կեկորդի քո։

Մի յուսասցիս յարդարութիւն քու՝ մի անպաշտօն։

Գգործա գիացնալս ի լեր պահող պարտաւոր է լեզուի, և որովայնից կեկորդի քո։

Մի յուսասցիս յարդարութիւն քու՝ մի անպաշտօն։

Գգործա գիացնալս ի լեր պահող պարտաւոր է լեզուի, և որովայնից կեկորդի քո։

Մի յուսասցիս յարդարութիւն քու՝ մի անպաշտօն։

**Շուայն նման է գետոյն լուրիս՝ որ զողանա-
զոռի լերինն Մեղայ, զի ամառէ է ծով:**

Եւն վարդածին, ծնանի լալոտս կոյրս:

**Շնորհակալք ի սերտ սրտէ վճարք են մեծաց
շնորհաց:**

- 41 -

Որ տկարանայ ի գլուխ ելանիլ զհի ելցէ. ուր կա-
րող իցէ: Գրեց զայս ի իւր լոգոսս ուր զիցէ:

այս փն շնչանկն չմոխրեց ձայնն զլիւր լամադարսն զմ
 Ոսկին ըստ ստացողին՝ փոխէ զքնութիւնն ձրի ըտղ
 լաւն զոր սրտովն նմ փառաց զաճառեմն զգնիականիւն զնէ
 ստգոսանս, և ևրոնուանէն զդրապան զոր փրօսալմաց նմա
 Ոսկիւն խառնելու զնալ յաւրան զաւրան յաւրան զհորու
 սգնէն զիւր զողիւն զարմազեմն զմ փմի զո մնամնա զմ
 օղմէ մը զպարնիւն զարագ, բաւնիւն զբարեւայտոն մմա
 ու օմգոփաւանն զմ փրօսալմաց զարմ զնալ զոր յակաւնն
 անդ իբր ի դաւթի պատերազմալ ինչէ փմի զմ փրօսալ
 զո օմգնէն զաւր օմաւնիւն օմաւնիւն զաւր զիւր զմ
 Որ կերակրի զոլութեամբ, կերակրի օղու զմաւ
 զո մ փրօսալմաց զարմ զնալ զարմ զնալ զմաւ զմ
 փմի զմ փրօսալմաց զարմ զնալ զարմ զնալ զմաւ զմ
 փմի զմ փրօսալմաց զարմ զնալ զարմ զնալ զմաւ զմ
 - Ոչ կամիմ այլ տաճար՝ բայց զձերնիքոյն մեծ ալլ
 պատկեր զիւր զմ փրօսալմաց զարմ զնալ զարմ զնալ զմաւ զմ
 Ոչինչ են զարմանք՝ թէ Հռովմայեցիք մեռանին զի
 մզմէն զիւր կեդրն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 Որ անյեղլի և անարտմական բարեւանտութեան
 ցանկիւն, մանաւորն զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 Որ գիտէ հրամայել անձին, գիտէ և հրամայել զաւրանն
 փրօսալմաց զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 օրինաց ինչ՝ մմալ զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 Որ ծնանին զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 փրօսալմաց զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 օրինաց ինչ՝ մմալ զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 Որ աննէ զոր կամի, զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 - ա զ Ոչ փրօսալմաց զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 հոգութեան զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 Ուրն իրապէս իրանին զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ

զմ փրօսալմաց զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 ատեայ զայն որ լայն մմալ զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 Ոչ կարէ թքանիւն ինչ զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 լեզու զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 Որ ամալէ յայլոց՝ և ոչ յանձնէ, ունի զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 ոչ զամօթութեամբ զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 զ յամօթութեամբ զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 Ունակութիւնը ներքինը՝ մմալ զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 զմ փրօսալմաց զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 Որ զայլ ոչ գրողէ, ինդրէ զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 - ա զ Ոչ զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 լեզու զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 Ոսկին տանջեալ ի մարդկանէ, տանջէ զամօթութեամբ
 յամօթութեամբ զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 Ոչ ամենայն պտուղք միոյ ծառոյ՝ ողջիկ զաւրանն
 նանանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 Որոյ չի զգոնութիւն, վարեցի զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 լամօթութեամբ զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 Որ ատեայ զծառայութիւն՝ ոչ կարէ սիրել զիւր զաւրանն զիւր զմ
 փրօսալմաց զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 - ա զ Ոչ զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 ատաշաւն կամ զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 փրօսալմաց զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 Ոչ պիտի չերամոյ ասրագործ փամանել զիւր զաւրանն զիւր զմ
 և ոչ զիւր վարժեալ վարել ի փրօսալմաց զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 Որ փրօսալմաց զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 ինկէա մզմի զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 Որ շատ գիտէ՝ սակաւ գիտէ՝ զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ
 զ յամօթութեամբ զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զաւրանն զիւր զմ

Արդ ի տգէտ նկարչի է տգիտութիւնս ի ներդն նրկարչի է հմտութիւնս:

Արդ է հպատակ, անդ է հարկ:

Արդն զօրէ առ դիւրին արարս, ևս անպատեղ զգորէ զգորէ:

Արդ բռնէ զաղանոց՝ կոչէ զօտար աղանձիմար զստար թէ բռնեցին հարկը աչք: Արդոտի զգուշանալ ի պահպանութիւն Յովայ:

Արդէս ակտը ինչ մարմնոյ, նոյնպէս ակտը ինչ հոգւոյ են փոխանցելը:

Արդ հասուցանէ յունկն տեսուն զայլոց փոխութիւն, հասուցէ յունկն այլոց և փոխութիւնս ցիւրոյ տեսանալ:

Այլն ծառայութիւն է թշուառ քան զծառայանալ ծառայի:

Արդն է թոշակ արդի ծառայութեան, եղիցի հաստուցանի անցեալի:

Ո՞ր կարգով իցէն պահել զայն որ փութով ըղձանայ կորնչի:

Արդունի արուն տեսական, է մեղեալ անթաղ:

Այլն հաստարման տնին տունը՝ որք ատենէ փոխափոխին:

Ասկի կղկղի ի տղմոյ բնոց և այնպէս շողղղի:

Այլն այնպէս արգասաւորէ զերկիրն որպէս աշտ տեսան իւրոյ և աշտ:

Այլն արգասան այն՝ որ ձեռն ձգեաց, այլ այն՝ որ թողացոյց լինի ձեռնաձիգ:

Այլն տանտեղէն է ագահ ծառայն լինի զող:

Այլն հանկ ելանեն պատրանք, սկիզբն առնուն տուգանք:

Արդ չէ հնար ընթանալ ամբողջ հոգմով ընթաց ի

կիսոյ կիսով և որով չէ հնար ընթանալ հոգմով և առաջատու պարգեաց ի հոգմ ընդդէմ տիրան:

Արդն կարէ առնել որչափ ինչ փամի, պարտէ նմա պատշաճել կկանս իւրում կարի:

Արդ միումն պատահեաց պատահիցէ և փամում:

Արդ արհեստին մտնայանք բռնանորութիւնս նովին և պահ:

Արդ տեսայ՝ է տեսի, և որ կամի լինել անխնայ լինի յերկրի:

Արդ ինչ դառն էր ի կրեի քաղցրանայ ի յիշատակել զայն:

Այլն օրէնք այնպէս խոր տպաւորեն, որպէս օրիփակն հայրենի:

Արդ սկզբանն եղև ազատութիւն, հոսկ անպա լինի հարկադրութիւն:

Արդ յոյս վառի վաղ յիշանի:

Արդ ինչ ի քնան կարգն այն են ի միտող մտնոցն սիրտը:

Արդ չէ բարի վանն անձին, չէ բարի մի վանն այլոց:

Արդ բազմաց ընդունի, բազմաց պարտի:

Արդ իւրեքութիւն բարեց անտանտալոյն քան քօրէնս հիմունք են պետութեան:

Արդ միտք անջ ջննդոցուն, կցկցել անդէն ձև ցուրտ է և անպիտան:

Արդ միտք զբարեկամ, սիրէ և զորս են քարեկամին:

Այլն է նման նմանոյն, որ չիցէ անպատեղ հակառակին:

Այլն է մեր այն ինչ զոր բազմա անջ միտք:

Արդ կեայ մտք չունի պիտոյս հետութեան մարմնոյ

... ասոր Երեւանի խառնակ լաւանք, երկրի/մ հրահրեալն է,
նոյնպէս ճշմարիտ բարեկրթութիւնն չարագրեալ ճանաչելի
հեռաւորութեամբ, մի պաշտօն յամուսն յղայ մէկ դի

Ոչ սրտիւ այլ, այլ քեզ հոգի բերեցեալ է, այլն ընտ
հեռանալ զաշխարհէն և վերջ ևս չմտնել մեռելուն զմ
մէջս։ Ուր ինչ և մեռել հոգեւորական ձեռնադրեալ զմ
Որ հեծէն ի խաւարի և ողբայ անտես, զնորաբոյժէ

բազմաբնակից, զնոյն զո մի զմտաւ մի զմտաւ զմ
Որչափ առաւել որ վասն այլոց կեայ, նորոգեալիս
պատկի կեայ վասն անձին, զայն զի զմ մտաւ մի զմ

Որ ոչն մոռնէ ի տեսիլ յոռութեանց՝ զայն աղի
ի նոյնիս, զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

Որ ոչն մատուցանէ զհարկ կարգին, հատուցոյ
նոյն զպակին, զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

Որք ի բնէ կորովին են, կորովագործք զպատկարաւ
կութեամբ լինին, զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

մեղումն զարեւելի ցրեալք է, զբազմաբնակից պակնայն բա
զաբացիլ զհարչարէին ընդ այն որպէս զրկեալքն, զայն
մտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

Ոչ է հնար մարդու խոյսիս և ճակատագրէ
Որ չպակարձարձէ անձն զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

Որ քառնայ զհաջ քրտեհոյ եւր թէր պայանա
նիցէ զնկերն իւր, զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

Որ քիտիցէ զպարին և ոչ առնիցէ, միջք են նմա
Ոչ են պէտք արիւթեան առ ի լինել չար, զմտաւ զմտաւ զմտաւ

Ոչինչ և չմտաւ զպարին, հարսնէ առն զարդոյն ոչ ի
կեանս և ոչ ի մահու, զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

Որ չհամարի զանձն իմպատուն, նա իմպատնայոյն է
իմպատնայոյն, զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

իմպատնայոյն, զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

այս յորչափ նոսաղագոյն կարօտի/մ զբերացն իցնչակի նմա
նազոյն Աստուծոյ գտանի, այսուսոգայն ուս մտն չմ
նախ Ողորդեալ զշարժմանս հոգեւոր, և զմիջոյն/մ լինել քեզ
զիտել զեութիւն նորա, զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

մ յոս Ոչ յղեալ վարկցէ վարկցել լինչ անխաբար բարեբաւ
տութեան, զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

այս զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ զմտաւ

Այս օրը հիմա օգնութիւն չայլոց պարտէ հմալցուցանել զնոյն առ կարօտեալս։

Որքո՞նք մտադիրն անձամբ անձին կազմէ իւր միայնութիւն։

Որ անչափն ինչ է՝ ոչ միայն յանկուցիչ չէ՝ այլ և ոչ հաստատուն և տեւական։

Ոչինչ այլ մեծ մարդոյ՝ բայց ոչինչն և մեղք կալուածք բովանդակ՝ ոչինչն ստացուած թղոր մեղքն։

Որքո՞նք գիտեն ունել զանդգոյն շեղուս իւրեանց, նման են անպարիսպ քաղաքի՝ որ յամենայն կողմնաց քացւէ տաճար։

Ոչ շինուածն ամուր քան զհիմն է, և ոչ պատանու մն զեւթեանման եկեալ՝ ներտ ինչ քան զքուն երթիւն։

Ոչ զկեանսն վախճանէ մահ, այլ զմեղսն և եթ և զվտանդն՝ յոր վան։

Որ չըջի անարած յարդարութեան՝ երանելի որդիս թողջէ զինի իւր։

Ոչ փոխատրի վարձ այնմ՝ որ զիտէ, այլ այնմ՝ որ առնէ։

Ոգի պտտեղաղմափորձ՝ տեր է մարմնոյն յոր ջնէ։

Որ նկեն ախտից՝ զաւակից լինին ընդդէմ առաքնութեան։

Որում յամենայն կողմանց յաճախեն վիտը հեծէ միայն, ոչ ևս արտնջէ։

Չէ անդղակ անաւարտութիւնն, որ պարզէ զառաքաստս աջողակ հողմոց, եթէ չհասուցանէ ի գէժ եղեալ նաւահանգիստ։

Չիք նաւարեկութիւն աւաղելի քան զայն՝ որ պատահի յետ աջողակ նաւորութեան։

Չիք թշուառութիւն եղերական, քան զայն՝ որ ի վերայ հասանէ կենաց բարեկրութեան։

Չէ նար փարատու զամպս կրից, եթէ ոչ պայծառ շողշողեն շառաւիղք մտաց։

Չէ արժանի զթութեան՝ անգութն։

Չափաւոր բեռն հաստատուն զնպցուցանէ զնաւս, այլ անչափն՝ ընկղմէ։

Չեն կամք արդարութեան, թէ քաղաք մի ստացեալ արեամբ բազմաց՝ լիցի վարձք միոյ միայնոյ։

Չիք ինչ ժանտ իւրեւ զգիտութիւն, յորժամ զեղծմամբ փոխարկի ի թոյն։

Չար ախտն ներքին, որպէս Բենդն, տանջէ միայն զունակն։

Չիք ինչ յաշարի աւելորդ։

Չիք ճամարտութիւն յաշարի՝ որում չեղև դիմամարտութիւն, կամ տոցիտութեամբ և կամ չարութեամբ։

Չիք ինչ այնպէս կատարեալ, յոր ոչ կայցէ ինչ թերութիւն։

Չէ հնար նմանողութեան լինել բարի, եթէ օրինակն է չար։

Չէ իմաստուն որ անդէտ է անձին։

Չիք ինչ այնպէս վտանգաւոր, որպէս թնակոխել իմանալ զմիտս իշխանի։

Չիք ինչ որ ոչ լեւել իցէ յառաջ։

Չիք ինչ յաշարի՝ որ յունիցի զիւր ախտիմակ, և ոչ ախտիմակ ինչ որ յունիցի զիւր ընդդիմակ։

Չիք ոսկի անկողիքներ, և ոչ վարդ անսիրու, և ոչ ի փեթակէ քաղի մեղր անվտանգ ի խնկթողցանց։

Չիք ինչ բարի ի ստորինս, որ խնդրողին ոչ պատահիցի ինչ հակառակութիւն:

Չար է բանն, և բանն է իմաստուն:

Չիք ինչ չքնադագիւտ՝ քան զայր առաքինի:

Չիք առաքինութիւն կամ յոռութիւն՝ առանց կամաւորութեան:

Չիք ինչ առաւել տաղանապնցողիչ մատնագրի, քան զտարտամ մագաանս:

Չիք ոչ ի լնէ, որ ի փոփոխել բաղդին երբէք ուրեք չյողդողդ իցէ:

Չիք մեծ ևս գոհութիւն՝ քան յիշող լինել երախտեաց:

Չիք չարագոյն խաբէութիւն՝ քան ի խնդիր լինել տեսչութեան և առաջնորդելոյ մարդկան, առանց ունելոյ գնանձար առաջնորդական:

Չիք ինչ հզօրագոյն զօրավիգն պետութեան՝ քան զուղղութիւն բարուց:

Չիք ինչ մեծ ևս արիւթիւն, քան զնել սահման գրկանաց և լայելից միանգամայն:

Չիք առաքինութիւն անվիշտ, և ոչ իմաստասիրութիւն անգործ:

Չիք վտանգ մեծ քան զդիմագրաւ Չերմ առթի՝ սառնասառուոյց սրտիւ:

Չէ օրէն յարձակել ի վերայ զգեանելոյն:

Չիք ինչ անտեղի, քան կանոնի գաւթ լայնարձակ առաջի անշուք խրթի:

Չէ ումեք օրէն լբանել զկայս, յոր կազմեցին զնա զիք ի կեանս յայս:

Չցանկանա՞ մեծութիւն է, չծախենա՞ եկամուտք են. բաւականութիւնն մեծ և հաւաստի ճոխութիւն է:

Չիք ինչ կայուն և սերմնի մեծ ի մարդիկ քան զխորշել ի մեղաց:

Չէ իմաստուն, որ առնէ զմեղս:

Չէ իմաստուն, որում իշխէ ինչ թող թէ հեշտութիւն:

Չիք ինչ առաւել ցանկալի մարդկան, քան յաղթել խափանաց՝ որ անյաղթելի թուին:

Չգործի ինչ մեծ յարեաստ՝ առանց իմն աստուածնդէն ազդեցութեան:

պաւստոս

Եւրոստի Եւրոստի Եւրոստի Եւրոստի

Գ.

Պատիւն է ի պատուոյն և ոչ ի պատուեալն:

Պատիւն է վկայ երեսիլի աներևոյթ յարգին:

Պարզն է՝ երեսիլ նշան աներևոյթ սրտի:

Պիծակի է և կարծի խալթել զայլս, և ոչ ժառնել թէ ոք քնդհարցի քնդ նա:

Պարտ է քաջի նաւապետի՝ ակնարկել ստէպ յաշխարհացոյց:

Պարտ է կենաց մարդոյ՝ լինել խոկումն մահու:

Պարտ է մարդոյ քաջանուտ զոր տանն յորում բնակի:

Պարզն ի Տեառնէ՝ կին խոնարհ:

Պարտ է բարերարին մղուանալ զբարերարութիւն իւր, և ընդունողին յիշել զայն:

Պինդ ունէի զբազուկան, այլ զոր ունէի վաղ իսկ կորուսեալ էի:

Պարտ է անանկին ամենայն ուրեք սերմանել և ի վիճա անկոխս, եթէ հնար ինչ լիցէ և ի ծովու որպէս զի ազատեսցի ի սովու:

Պարտ է զգուցութեամբ խուսափել ի ժայռից, որք նաւարկութեամբ այլոց լեալ իցեն նշանաւոր:

Եւր խոր է խորհուրդ սրտի առն, և այր իմաստուն քամէ զնա, և հասանէ ի խորան:

Ռամկին է շանալ ի չպար, իմաստունը խնդրեն զհանճար:

Ռազմասիրին կեանք միշտ կայ ի վտանգի:

Սէրն հայրական է ջերմ կնիք, և հնազանդութիւն որդիական մոմ կակուղ:

Սիրտ պարզեղուն է հոգի պարզելին, Սիրտ մեծագործի մեծ է միշտ քան զգործն:

Սխալէ յուղույ՝ որ կամի ելանել ի տաճար՝ պատուոյ՝ առանց անցանելոյ ընդ առաքելութեան շաւիղ, որ գաւիթ է նորա:

Սկափետուր միանձնական սքեմաւ, այլ սպիտակափառ մաքրութեամբ:

Ստուծիւնն լաւնայ յաշխարհէ զմարդկային կենակցութիւն:

Սպառնայիքն են թմբուկ զօրավարաց, և պարծանքն ծնծղայ աշխարհի:

Սէրն առ իւր ունի զամենայն բանալի:

Ստուերախիրտ ձիոց՝ քարն երևի լեռան, և կտրօն ծառայ օձ:

Սեմաննել կարի վաղագոյն՝ յուրվակի խաբէ, բայց սեմաննել կարի անագան միշտ խաբէ:

Սիրտ խորամանկի է մթերանոց դաւաճանութեանց և հնարից՝ զորաց ինքն միայն ունի զբանալի:

Սիրտն է արմատ կենաց:

Սիրտ անաշխի՛ր քործոյ՝ արագն անողջապիւն՝ ի զարկէ բազկի:

Սնտախփանք անխրոթիւն աշտոյ ինչ պաղաքեղացէ՝ բայց շառագունանա:

Սէրն է ամուրդը՝ ոք տրի խնդրէ թղորմութիւն:

Սիրտ զգուշաւոր՝ ի ձախողալն՝ պուշալ, ի պաշտ՝ դուածս՝ կտակածի հակառակ վաղմտնն վիճակելալ:

Սէր զիմաստութեամբ մարդկան և զզօրութեամբ զիցն՝ իսողառնէ՝ աշտոյ մուշտըրն զմէս մուշի:

Սէր խլլոտի ի շիթայանի զօրի ոչ խորտակել և մեջ տանել կարէ:

Սովոր եւք սիրել և զօրս չիցէ տեսեալ մեր:

Սնտախապատուաստ չպարեալ երանգը՝ չկան յականատանի:

Սէր երկայնամիտ է, ոչ նախանձի, ոչ պրգոյի՝ ոչ խնդրէ զիւրն:

Սէր ընկերի իւրում չար՝ ոչ թաշնէ՝ ոչ պարտէ:

Սիրտ իմաստնոյ ի տան սգոյ, սիրտ անմալի՝ ի տան ուրախութեան:

Սաստիկ զուարեութեանց՝ անամանադից է միշտ տաղտկութիւն:

Սովորութիւնն երկարեալ ի բազում ժամանակալ:

Ստացական լինիլ՝ ի վաղմտութեան:

Սէրն աշխարհի իւրում չար՝ ոչ թաշնէ՝ ոչ պարտէ:

Սիրտն աշխարհի իւրում չար՝ ոչ թաշնէ՝ ոչ պարտէ:

Սիրտն աշխարհի իւրում չար՝ ոչ թաշնէ՝ ոչ պարտէ:

Սիրտն աշխարհի իւրում չար՝ ոչ թաշնէ՝ ոչ պարտէ:

Սիրտն աշխարհի իւրում չար՝ ոչ թաշնէ՝ ոչ պարտէ:

«Բարանց-Բուխ» ժամանակ նախ՝ որ ի վաշիւ իցէ,
և երկար այնմ՝ որ ի վիշտս իցէ:

Գրադանցովին: -

Վրիպակները պահվում են առանձինը կն ար-
գանքի և որպես անվանական ։

Վ. Երանյանը երեւոյթաբան, անհնգ. իրորոյ, քան
 զորոյ վրայ յայտնի մնայ յայտնի զնախորհուրդսն Երանյան

Վասն այնր անդրազոյն անցանէ չափազանցոյն
Թիւն զիստովԹիւն ի ճշմարտովԹիւն եկեղեցւոյն

8.1

Տանդակաւ և հրամայել անբանից, որպէս և ծա-

Տանուտերն է՝ ինքնուրոյն արքայիկ։
Տկարի իմանտութիւն է։ փախելու ի վտանգու։

Տար զնուէրսդ ի բաց, զի առ քաղղն եւ ոչ առ իս
դպրեմեալ են:

Տկարութեան կարծեք թշուառացեայն թշուառ-
կաչապա կարծեք դրութեանն:

Տարադէպ է բազմադրուած պահուճեղ զգաւիթման
շարքը մենեկիրէն յետոյ զ լաճօրիցի մեղքիցն յետոյ

Տունք լապատոհմութիւն: խոնաբնէալք, ազնուական
սմուսնութեամբ, անդրէն նորատունկ նորոգին:

Տնփուռն իրի առաւելագործը է, զի յոյզք և ծուկիք
նրի նմա, իսկ ի անապուածին՝ իրրկ յանկողինի՝ դտա-

ՀՀ Կառավարության 2011 թվականի ապրիլի 28-ի
 № 114-Ն որոշմամբ հաստատված ՀՀ կառավարության
 կողմից կատարվող աշխատանքների մասին

Տղարու խելս մարդկային զինչ պանայցէ աշնմ
բում զավենայն ինչ շնորէն աշխարհ:

~~CONFIDENTIAL - SECURITY INFORMATION~~

Համաձայն պայմանագրի մասին 2 հոգանի ինքնագրի
 լիարժեք պատճենները հանձնվում են համապատասխան:

Ի պահանջն ընդհանուր օրենքի մասին, անկողնային 5
 ի դարձ: Ինչպես էլ ընդհանուր օրենքի մասին, անկողնային 5
 ընդհանուր օրենքի մասին, անկողնային 5

Երեւ. Վիճակի արդամբք. Ժողով. 8. Քանոն. Ժողով. արդամբք.

Յաճախ անհանգստացնում են ինձ իմ հարսի մասին, և երբեք չեն հասկանում, որ ես իմ հարսին եմ սիրում և իմ հարսին եմ ցանկանում, որ ինձ համար լինի իմ հարսը, որ ինձ համար լինի իմ հարսը, որ ինձ համար լինի իմ հարսը:

Յորտով է բաղխվել չնկրակի լի մարմնի ախտա-
ցելոյ՝ կայ. այս փենացի է յորտով զուգարմ. դործեաց

ամաչէ, առաքինութիւնն չէ անյուսապի:
Ծանկութիւն չաճու ընտրոյն տեղ-կացեալ յաատը

Յուլա դեպք չպարէ, բազում գրողներ և կամք զրա
դրան:

Յանկովին իմաստգրեան տանի յարգայութիւն
ճաշակողին թեթևաբոյնի որսս:

Յորչափ քառակյանութիւնս մեր աղքատն ամուսնացող ինքն ղեծաւ իւր խառնութեանս մեղով: և իսկ

զգայութեան քան ըստ խորրդոյ մտաց յերիւմ ի գործ
անդուծելու երևակաութեան հորապաղիւն ճշմարիտ զմե-

յիշողանալու թանձրատեղ թանաքանին որ հաղթան է նորին
դիմաց մոյլ

Գրադ. շնչ. Հինգանո՞թ Կոնանդով ողորմ. Կաղկիտաճախի
Փ ԿԵՃԱՆ

Փորձ կեղծեալ պապիրազմի՝ բառնայ զերկիւղ ճըշ

Փորձաքարն ցուցանե՞լ զյարդ ասկոյ, և ասկին՝ ցուցանե՞լ ասորստի մարտն:

Փափկութեանց ելք են զգումը,

1779

Փոքրիկ անդամ է նաևի դեակն, բայց ամենայն
փոքրիկ շարժումն իւր շարժէ զմեծ զայն մեքենայ լայ-
նատարր չըջանաւ յաջ և յահակ:

Փառք իմաստնոց՝ է գոլ առաքինի առանց ցան-
կալոյ երևել:

Փրկութիւն համակ զաստի կենացս կախի, որոյ
հապշտապ խուճապական փախուստ խաբէ զմեզ միշտ:

Փորձութիւնք այլոց՝ խրատեն զիմաստունս:

Փառք են առն խոտորել ի հայհոյութեանց:

Փախուցեալ երթայ ամբարիշտն՝ առանց ուրուք
հալածելոյ:

Փութայ մեծանալ այր չարակն, և ոչ զիտէ թէ այր
ողորմած զօրանայ քան զնա:

Փորձ ծերունեաց՝ է փորձ դարուց և ժամանակաց:

բ.

Քան զառաքինութիւն անհամբոյր՝ յոյժ առաւել
վնասակար է վատ մարդահաճութիւն:

Քունն երկիւղ է մեծատանց և իղձ աղքատաց:

Քաղցր է քուն ծառայի՝ թէ շատ ուտիցէ թէ սակաւ:

Քերթութիւնն է նկար խօսուն, և նկարն՝ քերթու-
թիւն համր:

Քաջասիրտք զկիրս իւրեանց նուաճեն ընդ պար-
տեօք:

Օ.

Օրէնք զտեղացոյց պատկերաց բերին զնմանու-
թիւն, ուր ուղղագիծ ձգին ուղիք առանց աղամոզութեան:

Օրէնք են ալք անդարութեան:

0024588

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0024588

Jim

154

W/7

(arm
1068)